

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๔๖-๑๔๗/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิชุมชนและสิทธิในสุขภาพ กรณีกล่าวอ้างว่า กระบวนการขอประทานบัตรเหมืองแร่ เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ขาดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง และการประกอบกิจการเหมืองแร่ อุตสาหกรรมชนิดหินปูนและหินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน

คำร้องที่ ๑๒๒/๒๕๖๕	[REDACTED]	ผู้ร้อง
	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี ที่ ๓	ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่ ๑๗๓/๒๕๖๕	[REDACTED]	ผู้ร้อง
	[REDACTED]	ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสองนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชนและสิทธิในสุขภาพ ซึ่งเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในพื้นที่อำเภอวกเห็ก จังหวัดสระบุรี โดยมีผู้ร้องเดียวกัน และผู้ถูกร้องบางรายเป็นรายเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียก [REDACTED] ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียก [REDACTED] ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และเรียกสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องยื่นหนังสือร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๒๒/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า โครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนและหินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ในพื้นที่ [REDACTED] จังหวัดสระบุรี ตามคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งจัดรับฟัง

/ความคิดเห็น...

ความคิดเห็นระหว่างวันที่ [REDACTED] มีความไม่ชัดเจนและไม่โปร่งใสหลายประการ กล่าวคือ การไม่เชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเพื่อให้ความเห็น เอกสารและแบบสอบถาม มีข้อมูลไม่ชัดเจน ข้อมูลสภาพพื้นที่ในเอกสารบางส่วนไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้ประชาชนขาดข้อมูลที่รอบด้านเพื่อประกอบการตัดสินใจ ตลอดจนการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า จะไม่ทำเหมืองในพื้นที่คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และ [REDACTED] เพื่อให้เป็นพื้นที่กันชน (buffer zone) แต่กลับไม่ยกเลิกคำขอประทานบัตร และกรณีคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้จัดรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ [REDACTED] มีความไม่ชัดเจนและไม่โปร่งใสหลายประการ ได้แก่ การแจ้งกำหนดการอย่างกระชั้นชิด การเรียกประชุมผู้นำชุมชนก่อนรับฟังความคิดเห็น และการใช้เอกสารอ้างความยินยอมของเจ้าของที่ดินในพื้นที่คำขอประทานบัตรเป็นเท็จ จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องเรียนทางไปรษณีย์ตามคำร้องที่ ๑๗๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า การทำเหมืองแร่เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในพื้นที่จังหวัดสระบุรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก่อให้เกิดฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น เสียงดังรบกวน และการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในดินและแหล่งน้ำใต้ดิน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง ตลอดจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี ทั้งนี้ ผู้ร้องได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้วหลายแห่ง แต่ยังไม่มีการตรวจสอบเชิงลึกและการชี้แจงข้อมูลที่ชัดเจน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๑๐๑๔.๓/๑๓๐๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ที่ สป ๗๒๔๐๑/๔๘๘ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๒.๔๓/๑๕๑๔๐ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

/๒.๑.๕ หนังสือ...

๒.๑.๕ หนังสือจังหวัดสระบุรี ที่ สป ๐๐๓๔(๔)/๑๓๗๘๐ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ CQ ๑๐๗/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๖

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี ที่ สป ๐๐๑๔.๓/๑๓๐๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ สป ๐๐๓๔(๔)/๔๑๐๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ หนังสือสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๗ (สระบุรี) ที่ ทส ๐๓๑๘/๗๒๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ รายงานการประชุมรับฟังความเห็นจาก [REDACTED] ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

๒.๑.๑๒ รายงานการประชุมชี้แจงข้อเท็จจริงและหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา ระหว่างกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสระบุรี

๒.๑.๑๓ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ สป ๐๐๓๔(๔)/๒๙๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๔ หนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๕๐๖/๓๐๙๙ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แก่ ปัญหาเสียงระเบิดหินรบกวน เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามตารางเวลาที่กำหนด มีการระเบิดหินนอกเวลาที่ตกลง ปัญหาฝุ่นละอองบริเวณบ้านหินลับและบ้านเขาไม้เกวียนที่ได้รับผลกระทบเป็นประจำตลอดทั้งปี ปัญหาฝุ่นละอองที่ตกลงมาปกคลุมหญ้าที่ใช้เลี้ยงโคนม ทำให้โคนมไม่กินหญ้า และเนื่องจากทิศทางลมทำให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบไม่พบผลกระทบ ประชาชนในพื้นที่จึงร่วมมือกับนักวิชาการเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทิศทางลมที่พัดหมุนเวียนไปเป็นระยะทางไกล ปัญหากลิ่นเหม็นคล้ายกลิ่นซัลเฟอร์

/และคล้ายกลิ่น...

และคล้ายคลึงยางรถยนต์ถูกเผาไหม้ ปัญหาถนนสาธารณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปิดกั้นไม่ให้ประชาชนใช้สัญจรร่วมในถนนที่มีสายพานลำเลียงแร่ ทั้งยังพบว่าสายพานลำเลียงแร่ได้รูก้ำเข้ามาในพื้นที่ถนนบางช่วง และปัญหาสุขภาพ โดยจากการศึกษาของโรงพยาบาลมวกเหล็กพบว่า มีประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจเป็นจำนวนมาก

๒) การขอประทานบัตรตามคำขอที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ติดกับป่าชุมชน [REDACTED] พื้นที่ ๙๓๕ ไร่ ป่าชุมชน [REDACTED] พื้นที่ ๒๔๘ ไร่ และป่าชุมชน [REDACTED] ใน พื้นที่ ๕๑๔ ไร่ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้และสัตว์ป่า ประชาชนได้ตั้งกล้องดักถ่ายภาพพบสัตว์ป่าหลายชนิด เช่น กระต๊อ หมีป่า ลิง เป็นต้น การทำเหมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการระเบิดหิน จะส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] พื้นที่ ๒๘๕ ไร่ ๖๖ ตารางวา อยู่ในแผนผังทำเหมืองเดียวกันกับคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และ [REDACTED] มีพื้นที่รวม ๒,๔๓๒ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตารางวา ตั้งอยู่ [REDACTED] และหมู่ที่ [REDACTED] [REDACTED] จังหวัดสระบุรี โดยคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และที่ [REDACTED] ได้รับอนุญาตแล้ว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะไม่ทำเหมืองในพื้นที่คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ที่ [REDACTED] และที่ [REDACTED] เนื่องจากจะใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแนวกันชนป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ส่วนการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง และรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เมื่อสิ้นสุดการทำเหมือง จะดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของกลุ่มประทานบัตร

๑.๒) สภาพพื้นที่ของคำขอประทานบัตรมีลักษณะเป็นภูเขาและหุบเขา อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น ๑ เอ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลาง และลุ่มน้ำป่าสัก และการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนอื่น ๆ (ลุ่มน้ำชายแดน) มีสถานที่สำคัญบริเวณใกล้เคียง คือ [REDACTED] ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งโบราณสถาน และมีชุมชนในพื้นที่รัศมี ๓ กิโลเมตรรอบโครงการ ได้แก่ [REDACTED]

๑.๓) การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

(๑) [REDACTED] ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เตรียมการก่อนการรับฟังความคิดเห็น โดยปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชน เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการ และระหว่างวันที่ [REDACTED] ได้แจ้ง

/กลุ่มเป้าหมาย...

กลุ่มเป้าหมายให้ทราบกำหนดการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและปิดป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการและขอบเขตการศึกษา

(๒) ระหว่างวันที่ [REDACTED] ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๑ จำนวน ๙ เวที เป็นการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการ มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งหมด ๑,๓๓๔ คน และระหว่างเดือน [REDACTED] ได้สำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย มีผู้ตอบแบบสอบถาม ๙๘๒ คน

(๓) ระหว่างวันที่ [REDACTED] ได้นำสรุปผลการจัดประชุมข้างต้นปิดประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ

(๔) ระหว่างวันที่ [REDACTED] ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ ต่อการจัดทำร่างรายงานและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๕) นอกจากนี้ ระหว่างเดือน [REDACTED] ได้สำรวจความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำในพื้นที่อ่อนไหว หน่วยราชการระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

๑.๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เริ่มประกอบกิจการตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ประกอบด้วยการทำเหมืองแร่หิน โรงผลิตปูนซีเมนต์ และโรงไฟฟ้า โดยกระบวนการทำเหมืองแร่หินปูนไม่มีการใช้สารเคมี ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องฝุ่น เสียง และการสั่นสะเทือน ซึ่งได้แก้ไขด้วยการใช้รถบรรทุกไฟฟ้าและฉีดพ่นน้ำเพื่อลดฝุ่นละออง ติดตั้งป้ายแสดงผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณหน้าโรงงาน ทำโครงการวิจัยการศึกษาผลกระทบสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เสี่ยงสุขภาพในประชาชนกลุ่มเสี่ยงสุขภาพและสิ่งมีชีวิต รวมถึงการจัดส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีสถานีตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณเหมือง ประกอบด้วยจุดตรวจวัดฝุ่นละอองรวม ๑๔ แห่ง จุดตรวจวัดคุณภาพเสียงสูงสุด ๑๒ แห่ง จุดตรวจวัดความสั่นสะเทือน ๑๒ แห่ง จุดตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน ๑ แห่ง จุดตรวจวัดคุณภาพน้ำใต้ดิน ๖ แห่ง และจุดตรวจวัดคุณภาพดิน ๕ แห่ง

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ตั้งอยู่หมู่ที่ [REDACTED] [REDACTED] จังหวัดสระบุรี สภาพพื้นที่เป็นแอ่งกระทะ มีภูเขาล้อมรอบ อยู่ห่างไกลจากชุมชน อยู่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) [REDACTED] บางส่วน และพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ ๗๒ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ในลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ โดยได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเขตป่าไม้ ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นเอกสารสิทธิในการขอประทานบัตรโดยถูกต้อง

/แต่ต่อมา...

แต่ต่อมา มีการซื้อขายหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งผู้ครอบครองไม่ได้แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงแจ้งผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้รังวัดตัดพื้นที่ดังกล่าวออกจากคำขอประทานบัตร

๒.๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบกับประชาชนที่อยู่อาศัย โดยที่คำขอประทานบัตรนี้เป็นการทำเหมืองโดยไม่ใช้วัตถุระเบิด มีเพียงการตักดินมากองไว้เพื่อจำหน่ายเท่านั้น ส่วนการขนส่งจะมีการคลุมผ้าใบเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบด้านฝุ่นละออง

๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓

๓.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ [REDACTED] เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยได้ส่งประกาศการจัดรับฟังความคิดเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น พร้อมส่งจดหมายลงทะเบียนไปยังประชาชนที่อยู่ในรัศมี ๑ กิโลเมตรจากที่ตั้งคำขอประทานบัตร ในการจัดรับฟังได้เปิดให้ประชาชนเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็นแบบอภิปรายสาธารณะโดยไม่จำกัดว่าจะมาจากพื้นที่ที่ตั้งหรือไม่

๓.๒) สำหรับการกำกับดูแลการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ร่วมกับสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๖ นครราชสีมา ตรวจสอบการทำเหมืองแร่ปีละ ๑ ครั้ง ตรวจสอบการปฏิบัติตามรายงานมาตรการผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปีละ ๒ ครั้ง และบินโดรนเพื่อตรวจสอบพื้นที่ประทานบัตร ส่วนการประกอบกิจการที่ก่อให้เกิดฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น เสียงดังรบกวน และการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในดินและแหล่งน้ำใต้ดินนั้น จากการตรวจสอบพบว่า ที่ตั้งเหมืองแร่อยู่ห่างจากชุมชน มีภูเขาล้อมรอบ ไม่มีการใช้น้ำและสารเคมี การระเบิดหินถูกควบคุมอย่างเคร่งครัดและเป็นไปตามมาตรฐานการใช้วัตถุระเบิด อาจมีฝุ่นละอองฟุ้งกระจายในพื้นที่ แต่ไม่ส่งผลกระทบมากเท่าใดนัก เนื่องจากจำกัดอยู่เพียงบริเวณการระเบิด และมีการฉีดพ่นน้ำในพื้นที่ประทานบัตร การขนส่งหินจะใช้สายพานลำเลียงเข้าสู่กระบวนการผลิต ทำให้เกิดฝุ่นละอองน้อยมาก ส่วนเรื่องเสียงดังรบกวนมาจากที่มีผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่รายอื่น รวมถึงโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายประเภท ซึ่งเมื่อมีเรื่องร้องเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบทุกครั้ง อย่างไรก็ตาม เห็นว่ากลไกการควบคุมกำกับกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ตามที่ได้ปฏิบัติอาจจะไม่เพียงพอ แต่อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ทั้งนี้ เมื่อเกิดผลกระทบจะพยายามให้ผู้ประกอบการแก้ไขตามที่กำหนดในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓.๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ [REDACTED] ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการเช่นเดียวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ คำขอประทานบัตรนี้ไม่เข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ

สิ่งแวดล้อม แต่ยังคงมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา พื้นฐานและการเหมืองแร่ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ดิน อุตสาหกรรม ชนิดดินซีเมนต์ ดินเหนียวสี ดินมาร์ล บอลเคลย์ ดินทนไฟ และดินเบา ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี

๑.๑) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] อยู่ในพื้นที่ป่าไม้ ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และอยู่ในเขตกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลางและลุ่มน้ำป่าสัก ชั้นที่ ๑ เอ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ [REDACTED] มีการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าจากกรมป่าไม้แล้ว แต่ยังไม่ได้รับอนุญาต

๑.๒) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] อยู่ในพื้นที่ป่าไม้ ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ บางส่วน และอยู่ในเขตกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลางและลุ่มน้ำป่าสัก ชั้นที่ ๒ และ ๔ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าจากกรมป่าไม้แล้วเป็นใบอนุญาตลงวันที่ [REDACTED] เนื้อที่ ๖๓ ไร่ ๖๐ ตารางวา

๒) กรมป่าไม้

๒.๑) จังหวัดสระบุรี และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) ได้ส่งคำขออนุญาตของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อเข้าทำประโยชน์ในเขตป่า ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามคำขอประทานบัตรที่ ๑๐๐/๒๕๕๘ เนื้อที่ ๒๘๕ ไร่ ๖๖ ตารางวา มายังกรมป่าไม้ โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาเอกสารหลักฐานและยังไม่มีมีการอนุญาต

๒.๒) กรมป่าไม้ได้แจ้งการอนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าทำประโยชน์ในเขตป่า ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามคำขอประทานบัตรที่ ๙/๒๕๕๘ เนื้อที่ ๖๓ ไร่ ๖๐ ตารางวา มีกำหนดเวลา ๑๐ ปี ตามใบอนุญาตลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๗๑

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ

๓.๑) พื้นที่ตำบลมิตรภาพเป็นชุมชนดั้งเดิมซึ่งเป็นนิคมเลี้ยงโคนม ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อีกทั้งมีพื้นที่ป่าชุมชน มิตรภาพติดกับแนวเขตประทานบัตร

๓.๒) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] มีมติเห็นชอบการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ในการประชุม

สมัยสามัญที่ [REDACTED] ครั้งที่ [REDACTED] เมื่อวันที่ [REDACTED] และครั้งที่ [REDACTED] เมื่อวันที่ [REDACTED] [REDACTED] แต่องค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ไม่ได้รับเชิญให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง และการรับฟังความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อโครงการ รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

๓.๓) องค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ได้รับเรื่องร้องเรียนและได้ส่งเรื่องต่อไปยังผู้ถูกร้องที่ ๓ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) เพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ ยังเห็นว่า การทำเหมืองแร่ในพื้นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบจากสิ่งพิพาทออกจากพื้นที่ทำเหมือง ผลกระทบต่อสัตว์ป่าคุ้มครอง สภาพแวดล้อม ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มักเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ

๔) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๗ (สระบุรี)

ข้อมูลเรื่องร้องเรียนการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ มีดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ ปัญหากลิ่นเหม็นและฝุ่นละอองจากโรงงานผลิตปูนซีเมนต์และโรงงานผลิตไฟฟ้าชีวมวล ตรวจสอบแล้วพบกลิ่นขยะสด แต่ผลการตรวจวัดมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศถาวรเพิ่มเติม ซึ่งสามารถตรวจวัดได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

(๒) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปัญหากลิ่นเหม็นและฝุ่นละอองจากโรงงานผลิตไฟฟ้าชีวมวล ตรวจสอบโดยการติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศแบบเคลื่อนที่ ๒ จุด จุดที่ ๑ บริเวณโรงเรียน [REDACTED] ระหว่างวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ - ๖ มกราคม ๒๕๖๔ พบว่าอยู่ในค่าเกณฑ์มาตรฐาน และจุดที่ ๒ บริเวณโรงเรียน [REDACTED] ระหว่างวันที่ ๙ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ พบว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และก๊าซโอโซน แต่เมื่อพิจารณาจากทิศทางของลม ยังไม่แน่ชัดว่า ผลการตรวจวัดเป็นมลพิษจากผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่

(๓) เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ปัญหากลิ่นเหม็นและฝุ่นละอองจากโรงงานผลิตไฟฟ้าชีวมวล พบว่า ผลการตรวจวัดมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน และจากการตรวจสอบบริเวณบ้านของผู้ร้องเรียนไม่พบกลิ่นเหม็นรบกวนและฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย ซึ่งผู้ร้องเรียนได้แจ้งว่ามีกลิ่นเหม็นคล้ายกลิ่นเชื่อมเหล็กเป็นช่วง ๆ ตามทิศทางลม โดยบริเวณบ้านมีการก่อสร้างโรงเรียน [REDACTED] รถไฟความเร็วสูง ร้านค้าของเก่า และพื้นที่เกษตรกรรม จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตรวจวัดคุณภาพอากาศบริเวณบ้านผู้ร้องเรียนเป็นเวลา ๗ วัน พบว่า อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และให้องค์การบริหารส่วนตำบลมวกเหล็กเฝ้าระวังติดตามปัญหากลิ่นเป็นเวลา ๗ วัน ซึ่งก็ไม่พบปัญหากลิ่นเหม็นรบกวนและฝุ่นละออง

/(๔) เมื่อวันที่...

(๔) เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ ปัญหาฝุ่นละอองจากโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ พบว่า ผลการตรวจวัดมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน แต่ได้มีข้อเสนอแนะให้ประชาสัมพันธ์ผลการตรวจวัดให้ประชาชนทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

๕) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

๕.๑) โรงพยาบาล [REDACTED] ได้รายงานข้อมูลโรคของผู้ป่วย ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ดังนี้ (๑) โรคจากฝุ่นละออง ได้แก่ หอบหืด ภูมิแพ้ หลอดลมอักเสบ หัวใจขาดเลือด หัวใจเต้นผิดจังหวะ หลอดเลือดสมอง และหลอดเลือดก้นเรื้อรัง (๒) โรคจากกลิ่นเหม็น ได้แก่ โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ เช่น หลอดลมอักเสบ หอบหืดเนื่องจากติดเชื้อจากสิ่งสกปรกที่ลอยมาในอากาศ ส่วนมากพบบริเวณโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานแยกขยะ สถานที่ฝังกลบขยะ และบ่อทิ้งขยะ และโรคภูมิแพ้ (๓) โรคจากเสียงรบกวน ได้แก่ หูอื้อ หูหนวก โรคทางด้านจิตใจ ความรำคาญ หงุดหงิดนอนไม่หลับ กรดในกระเพาะมากกว่าปกติ แผลในกระเพาะอาหาร หัวใจเต้นแรง และปวดศีรษะ และ (๔) โรคจากการปนเปื้อนสารเคมีอันตรายในดินและแหล่งน้ำ ได้แก่ ไวรัสตับอักเสบนชนิดเอ โรคเมะเร็งตับ โรคไข้ดำ ท้องร่วง ท้องเสีย อาการไข้ ปวดกระดูก ปวดข้อ หายใจลำบาก ปอดอักเสบ ถ่ายเป็นเลือด ชักกระตุก การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อผิดปกติ ซึ่งในรายงานไม่ได้ระบุว่าเป็นผลกระทบจากแหล่งใด ส่วนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมิตรภาพและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล [REDACTED] รายงานว่าไม่มีข้อมูลผู้ป่วยในกรณีดังกล่าว

๕.๒) สำหรับการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากอาชีพและสิ่งแวดล้อมอยู่ในอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒^๑ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งโรคที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการเหมืองแร่หิน ได้แก่ โรคจากฝุ่นซิลิกา^๒ และโรคจากมลพิษตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว แต่การวิเคราะห์ว่าเกิดโรคนี้หรือไม่ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในจังหวัดสระบุรีมีเพียงแพทย์ของโรงพยาบาลจังหวัดสระบุรีและโรงพยาบาล [REDACTED] เท่านั้น

/๖) กระทรวง...

^๑ ปรากฏเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันสถานการณ์ของโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพและโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มจะมีความรุนแรงมากขึ้น และยังไม่มีการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคอย่างเป็นระบบ สมควรกำหนดให้มีแนวทางในการควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยับยั้งมิให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม

^๒ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ กำหนดให้โรคหรืออาการสำคัญดังต่อไปนี้เป็นโรคจากการประกอบอาชีพ

(๒) โรคจากฝุ่นซิลิกา หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่สัมผัสฝุ่นซิลิกา

๖) กระทรวงอุตสาหกรรม

๖.๑) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ มีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรมศึกษาศักยภาพในการรองรับมลพิษที่เกิดจากกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ [REDACTED] จังหวัดสระบุรี และให้กำกับดูแลผู้ประกอบการทุกราย ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตอย่างเคร่งครัด และให้จัดทำแผนแม่บทการใช้ประโยชน์พื้นที่เขาคันทรงในระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางการใช้พื้นที่ได้อย่างชัดเจน และกำหนดให้พื้นที่ทำเหมืองควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนภาครัฐ และผู้ประกอบการ โดยอาจจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้การทำเหมืองควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศเขาคันทรงที่เป็นรูปธรรม และการศึกษากรณีอาจมีปัญหามลพิษแพร่กระจายเชื้อโรคที่มาจากสัตว์ป่า ทั้งจากการที่สัตว์ เช่น ลิง เข้ามาในพื้นที่ชุมชน และจากการนำมูลค้างคาวมาทำปุ๋ย โดยบูรณาการทั้งด้านสาธารณสุข สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ คำขอประทานบัตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เกี่ยวข้องกับมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว ได้แก่ (๑) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ที่ [REDACTED] และที่ [REDACTED] มีอายุตั้งแต่วันที่ [REDACTED] มิถุนายน ๒๕๕๕ รวม ๓๐ ปี (๒) คำขอประทานบัตรที่ ๖/๒๕๕๖ มีอายุตั้งแต่วันที่ [REDACTED] รวม ๓๐ ปี และ (๓) คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] มีอายุตั้งแต่วันที่ [REDACTED] รวม ๓๐ ปี

๖.๒) กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ ดังนี้

(๑) นำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นเงื่อนไขแนบท้ายประทานบัตร ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มอบหมายให้สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๖ นครราชสีมา กำกับดูแลการประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมยังให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่อ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่เป็นกรณีพิเศษ โดยกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย เช่น พื้นที่เหมืองแร่ทองคำทับฟ้า จังหวัดเลย พื้นที่เหมืองแร่ทองคำชาติ จังหวัดพิจิตร เพชรบูรณ์ และพิษณุโลก พื้นที่ศักยภาพแร่ตะกั่วห้วยคลิตี้ จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่เหมืองหินอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี เป็นต้น สำหรับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการและชุมชนบริเวณใกล้เคียง ได้ตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม อากาศ เสียง ความสั่นสะเทือน และคุณภาพน้ำ รวมทั้งให้คำแนะนำในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการตรวจวัดพบว่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เหมืองหินอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรีส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

/(๒) กรมอุตสาหกรรม...

(๒) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อยู่ระหว่างจัดทำขอบเขตของงาน (TOR) และราคากลาง สำหรับการของบประมาณเพื่อจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ สำหรับศึกษาศักยภาพในการรองรับมลพิษที่เกิดจากกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ในปีงบประมาณต่อไป

(๓) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙ ซึ่งในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่หรือชนิดแร่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ซึ่งมีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่กำหนดให้เป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบเป็นระยะ เว้นแต่มีข้อมูลของแร่ประเภทที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และให้จัดทำหรือปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ทุก ๕ ปี ซึ่งได้ดำเนินการครอบคลุมทุกมิติทุกชนิดแร่ รวมถึงประเด็นการใช้ประโยชน์หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ด้วยแล้ว

(๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้วางแผนทำเหมืองแร่ทั้ง ๘ แปลง เพื่อให้การจัดการทรัพยากรแร่เกิดประโยชน์สูงสุด และลดการใช้พื้นที่ป่าไม้โดยไม่จำเป็น ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตประทานบัตร ๓๐ ปี จะเปิดพื้นที่ทำเหมืองเพียง ๒ บริเวณ พื้นที่รวมประมาณ ๖๐๐ ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด ๒,๑๔๗ ไร่ ๕๔ ตารางวา โดยกำหนดให้เปิดทำเหมืองตามแผนผังที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ขยายหน้าเหมืองในขอบเขตการผลิตแร่ในแต่ละช่วงตามแผนการทำเหมือง เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศอย่างรวดเร็ว ส่วนบริเวณที่ยังไม่เปิดหน้าเหมืองให้คงสภาพเดิมมากที่สุด ให้ตัดพินต้นไม้และเปิดพื้นที่เฉพาะบริเวณที่เปิดหน้าเหมืองเท่านั้น ให้ดูแลรักษาพันธุ์ไม้ในบริเวณอื่นที่ไม่ใช้ในการทำเหมืองและกิจกรรมเกี่ยวเนื่องให้อยู่ในสภาพตามธรรมชาติโดยเคร่งครัด ให้ปลูกต้นไม้เสริมเพิ่มเติมแนวต้นไม้เดิม และดูแลต้นไม้ที่ปลูกในบริเวณต่าง ๆ รวมทั้งป้องกันไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่าในบริเวณปึกเขาที่เว้นไว้โดยรอบให้อยู่ในสภาพธรรมชาติด้วย

(๕) การศึกษาตามข้อ ๖.๑) ในส่วนของปัญหาการแพร่กระจายเชื้อโรคที่มาจากสัตว์ป่า ทั้งจากการที่สัตว์ เช่น ลิง เข้ามาในพื้นที่ชุมชน และจากการนำมูลค้างคาวมาทำปุ๋ย ได้เสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมระยะดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำแผนฉุกเฉินกรณีสัตว์ป่าเข้ามาในเขตพื้นที่โรงงานและพื้นที่ทำเหมือง และให้มีการอบรมและซักซ้อมแผนฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องให้ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสัตว์ป่าไม่ให้สัตว์ป่าลงมารบกวนประชาชน นอกจากนี้ มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสัตว์ป่า กำหนดให้ศึกษาความชุกชุมของค้างคาว และสำรวจ

ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณพื้นที่โครงการและโดยรอบต่อเนื่องทุกปี เพื่อติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อเนื่องกัน โดยรวบรวมข้อมูลความอุดมสมบูรณ์ของชนิดพันธุ์ ได้แก่ จำนวน ชนิด ความมากน้อยของแต่ละชนิด และการกระจายตัวของประชากรสัตว์ในพื้นที่ศึกษาและการทดแทนตามธรรมชาติของสังคมสัตว์ในพื้นที่ศึกษา โดยให้จัดเตรียมงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินการในแต่ละปี

๒.๒.๕ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ให้ความเห็นเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ สรุปได้ว่า

๑) การประกอบกิจการเหมืองแร่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ซับซ้อน เช่น การทำลายพื้นที่ป่าไม้ การทำกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่า การใช้ดินระเบิดที่ก่อให้เกิดเสียง การขนส่งผ่านพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ร่วมกัน รวมถึงผลกระทบจากกลิ่น ซึ่งเป็นประเด็นที่ตรวจสอบได้ยาก ส่วนผลกระทบด้านสุขภาพ สามารถนำสถิติการเจ็บป่วยของประชาชนในพื้นที่เปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นที่ไม่มีการทำเหมืองแร่ ทั้งนี้ อาจตรวจดูฝุ่นในปอด การตรวจหาซิลิกา การตรวจหาโรคซิลิโคสิส (Silicosis)^๓ หรือโรคปอดฝุ่นหิน ซึ่งเป็นโรคที่มักเกิดในบุคคลที่สัมผัสกับฝุ่นหินเป็นประจำ โดยปัญหาของระบบการตรวจสอบและกำกับการประกอบกิจการ ได้แก่ การกำหนดให้ติดตามผลการปฏิบัติตามมาตรการเพียงปีละ ๒ ครั้ง จึงอาจไม่สะท้อนสภาพหรือปัญหาที่แท้จริงได้ และการกำหนดสถานีเก็บตัวอย่างที่อาจไม่สามารถสะท้อนสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่นั้นได้ ดังนั้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในประเด็นนี้ จึงอาจเสนอให้ประชาชนในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบ เช่น การร่วมเก็บตัวอย่าง การกำหนดสถานีตรวจวัด เป็นต้น

๒) รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการของเหมืองแร่หินปูนของผู้ถูกร้องที่ ๑ พบว่า น้ำมีความกระด้าง^๔ เกือบทุกสถานีตรวจวัด ซึ่งแม้จะไม่มีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับประเมินหรือควบคุมความกระด้างของน้ำ แต่หากพบว่าในพื้นที่ใกล้เคียงกับการทำเหมืองแร่มีค่าความกระด้างสูงกว่าค่าทั่วไปตามธรรมชาติ ก็อาจจะชี้ให้เห็นปัญหาของคุณภาพน้ำ

/๓) ควรเสนอแนะ...

^๓ โรคปอดฝุ่นหิน (Silicosis) หรือ โรคซิลิโคสิส เกิดจากการหายใจเอาฝุ่นซิลิกอนไดออกไซด์หรือผลึกซิลิกาปนเปื้อนเข้าไปในปอด ทำให้ปอดอักเสบและเกิดเนื้อพังผืดขึ้น ซึ่งในระยะแรกจะไม่มีอาการใด ๆ แต่จะเห็นรอยโรคระยะแรกจากการฉายภาพรังสีทรวงอก ต่อมาเมื่อเป็นมากขึ้น ซึ่งจะใช้เวลาตั้งแต่ ๕ - ๑๕ ปี จะเริ่มมีอาการไอเรื้อรัง มีเสมหะมาก หอบเหนื่อยเมื่อออกแรง ส่วนอาชีพที่เสี่ยง ได้แก่ งานสลักหิน งานระเบิดหิน บดโม่หิน งานตัดแต่ง เลื่อย ขัดหิน งานกระเบื้องทนไฟ อิฐทนไฟ งานขัดผิวโลหะด้วยการพ่นทราย (sand blasting) งานทำปูนซีเมนต์ งานก่อสร้างตึกและอาคาร งานขุดอุโมงค์ เป็นต้น, จาก โรคปอดฝุ่นหิน (SILICOSIS), โดย กรมควบคุมโรค, สืบค้นจาก <http://inenvocc.ddc.moph.go.th/envoccsmart/app/knowledge/detail/1> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

^๔ ความกระด้างของน้ำ คือ ปริมาณของเกลือแคลเซียมและแมกนีเซียมที่ละลายอยู่ในน้ำ จะทำให้น้ำไม่เกิดฟองกับสบู่และเกิดตะกอนเมื่อต้ม

๓) ควรเสนอแนะให้ศึกษาผลกระทบและการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (carrying capacity) และการศึกษาเพื่อค้นหาแหล่งที่มาหรือแหล่งกำเนิดของมลพิษซึ่งสามารถดำเนินการได้แม้จะมีค่าใช้จ่ายสูงก็ตาม

๒.๒.๖ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) จากการลงพื้นที่บริเวณป่าชุมชน [REDACTED] เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๖ สรุปรายข้อมูลได้ว่า กลุ่มของผู้ร้องได้ขออนุญาตจากกรมป่าไม้เพื่อจัดทำโครงการป่าชุมชนเนื่องจากประสงค์จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นแนวกันชนตามธรรมชาติจากพื้นที่การประกอบกิจการเหมืองแร่ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วเมื่อปี ๒๕๖๒ ในพื้นที่ [REDACTED] ๓ แห่ง ได้แก่ ป่าชุมชน [REDACTED]

[REDACTED] ซึ่งทั้งสามแห่งเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ รวมพื้นที่ประมาณ ๑,๖๙๘ ไร่ โดยกลุ่มของผู้ร้องได้ทำกิจกรรมปลูกต้นไม้ ตั้งกล้องดักถ่ายภาพสัตว์เพื่อสำรวจความอุดมสมบูรณ์ จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน อาทิ การปลูกต้นไม้ การเดินสำรวจป่า การวาดภาพระบายสีและการกล่าวสุนทรพจน์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกการรักษาป่า นอกจากนี้ พบว่า สภาพพื้นที่ป่าชุมชนคลองระบั้งประกอบไปด้วยไม้ยืนต้น สลับกลุ่มไม้ป่าหรือไผ่หนาม และกลุ่มพืชล้มลุก พบมูลสัตว์ป่าและรอยเท้าลักษณะคล้ายรอยเท้าของกระทิงกระจายอยู่ทั่วบริเวณเป็นจำนวนมาก

๒) จากการสืบค้นข้อมูลการประกาศให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น การขอประทานบัตรตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๑ จากเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พบว่า

๒.๑) เมื่อวันที่ [REDACTED] เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดสระบุรี ได้ประกาศเชิญประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นการขอประทานบัตร ตามคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ [REDACTED] โดยเป็นการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และ [REDACTED] และเอกสารแนบท้ายประกาศ ๓ แผ่น ซึ่งประกอบด้วย แผนที่จุดที่ตั้ง ข้อมูลเลขที่คำขอประทานบัตรและเนื้อที่ และข้อมูลวิธีการทำเหมือง ขอบเขตพื้นที่ กิจกรรมเกี่ยวเนื่อง การใช้แหล่งทรัพยากรและสาธารณูปโภคร่วมกับท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ รวมถึงผลกระทบและแนวทางป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ

๒.๒) เมื่อวันที่ [REDACTED] เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดสระบุรี ได้ประกาศเชิญประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นการขอประทานบัตร ตามคำขอประทานบัตรที่ ๙/๒๕๕๘ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ [REDACTED] และเอกสารแนบท้ายประกาศ

๘ แผ่น ซึ่งประกอบด้วย แผนที่จุดที่ตั้ง ข้อมูลวิธีการทำเหมือง ขอบเขตพื้นที่และกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง การใช้แหล่งทรัพยากรและสาธารณูปโภคร่วมกับท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ รวมถึงผลกระทบ และแนวทางป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการขอประทานบัตรเหมืองแร่เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ถูกร้องทั้งสาม และการประกอบกิจการเหมืองแร่ อุตสาหกรรมชนิดหินปูนและหินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้รับรองสิทธิของชุมชน^๕ ในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยกำหนดหน้าที่ของรัฐ^๖ ที่จะต้องอนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชน

/ในท้องถิ่น...

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชน หรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว และในกรณีรัฐจะอนุญาตให้ดำเนินการใดที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด โดยบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาต ทั้งนี้ การอนุญาตต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐^๗ ยังรับรองว่า บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีสิทธิร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้เกิดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยสิทธิที่จะมีสุขภาพกายที่ดีได้ถูกรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights)^๘ ซึ่งประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีด้วย

นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคธุรกิจยังมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชนตามที่องค์การสหประชาชาติได้รับรองไว้ใน “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) โดยระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐและความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protect) (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect) และ (๓) การเยียวยา (Remedy)^๙

/๓.๒ กรณี...

^๗ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕ บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

บุคคลมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้เกิดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง

^๘ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๒

๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ องค์การสหประชาชาติได้รับรอง “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” (UN Guiding Principle on Business and Human Rights) หรือหลักการ UNGPs ซึ่งมีเนื้อหาระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐและความ

๓.๒ กรณีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการขอประทานบัตรเหมืองแร่ เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๓.๒.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ระหว่างวันที่ [REDACTED] และระหว่างวันที่ [REDACTED] [REDACTED] เป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้ผู้ร้องจะเห็นว่า การชี้แจงข้อมูลด้วยเอกสารและด้วยวาจาเพื่อนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นของประชาชนยังไม่ชัดเจน ขาดข้อมูลที่รอบด้าน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่บางประการที่ผู้ร้องเห็นว่าไม่ถูกต้อง แต่ในขั้นนี้ยังไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ชัดเจนถึงขนาดว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๒.๒ ในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ เมื่อวันที่ [REDACTED] เห็นว่า แม้เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด แต่เมื่อพิจารณาเอกสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่แนบท้ายประกาศเชิญประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นการขอประทานบัตรพบว่า มีข้อมูลของโครงการเพียง ๓ แผ่น ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลในลักษณะโดยสังเขป เช่น ไม่มีการบรรยายละเอียดในแผนที่ตั้งว่ามีสถานที่ใดหรือหมู่บ้านใดอยู่โดยรอบในตำแหน่งใดบ้าง ไม่มีข้อมูลการใช้แหล่งทรัพยากรและสาธารณูปโภคร่วมกับท้องถิ่นทั้งที่โครงการอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ที่ชุมชนอาจเข้าใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ไม่มีรายละเอียดว่าฝุ่นละอองจากโครงการจะกระทบต่อชุมชนอย่างไรหรือในทิศทางใดบ้างหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นการให้ข้อมูลที่ไม่เพียงพอแก่ประชาชนในการที่จะศึกษาและทำความเข้าใจ...

/เข้าใจ...

รับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protect) หมายถึงหน้าที่ของรัฐที่จะคุ้มครองมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect) หมายถึง ความรับผิดชอบของธุรกิจที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนโดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ละเมิดหรือมีส่วนร่วมในการสร้างผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน (๓) การเยียวยา (Remedy) หมายถึง การที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจสามารถเข้าถึงการแก้ไข เยียวยา พินพู่ ที่มีประสิทธิภาพทั้งกลไกตามกระบวนการยุติธรรมและอื่น ๆ

ทั้งนี้ ในส่วนของความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชนมีหลักการดำเนินการ ได้แก่ การมีคำประกาศนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนว่าบุคลากรในองค์กร คู่ค้า และฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านที่ระบุความเสี่ยง การป้องกัน และการบรรเทาผลกระทบ และกำหนดหน่วยรับผิดชอบเมื่อเกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และการมีกระบวนการเยียวยาเมื่อเกิดผลกระทบจากการกระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ภาครัฐและภาคธุรกิจมีหน้าที่ในการจัดให้มีกลไกการเยียวยาที่รวดเร็วและเป็นธรรม

เข้าใจเพื่อนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของโครงการที่มีพื้นที่กว่า ๒,๐๐๐ ไร่ มีอายุประทานบัตรถึง ๓๐ ปี และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในหลายมิติ

ทั้งนี้ การที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาอนุญาตตามคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] โดยพิจารณาจากสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๒ ย่อมเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบันเนื่องจากผ่านมาหลายปี สถานการณ์ตลอดจนข้อห่วงกังวลของประชาชนในพื้นที่ย่อมเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ คำขอประทานบัตรดังกล่าวยังอยู่ในพื้นที่ป่าเขตลุ่มน้ำชั้น ๑ เอ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลาง และลุ่มน้ำป่าสัก และการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคตะวันออก เฉียงเหนือส่วนอื่น ๆ (ลุ่มน้ำชายแดน) มีสถานที่สำคัญใกล้เคียงโครงการ คือ [REDACTED] และ [REDACTED] ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งโบราณสถาน และเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอีกด้วย

๓.๒.๓ สำหรับการรับฟังความคิดเห็นของคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งจัดโดยผู้ถูกร้องที่ ๓ เมื่อวันที่ [REDACTED] เห็นว่า แม้เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด แต่เมื่อพิจารณาเอกสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่แนบท้ายประกาศเชิญประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น การขอประทานบัตรพบว่า ประกอบไปด้วยข้อมูลในลักษณะโดยสังเขป เช่น ไม่มีการระบุรายละเอียดในแผนที่ตั้งที่ชัดเจนให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้โดยง่ายว่ามีสถานที่หรือแปลงที่ดินใดอยู่โดยรอบ ไม่มีรายละเอียดว่าการขนส่งแร่จะผ่านถนนที่ประชาชนใช้สัญจรในเส้นทางใดบ้าง เป็นต้น จึงเป็นการให้ข้อมูลที่ไม่เพียงพอแก่ประชาชนในการที่จะศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

ส่วนประเด็นการใช้เอกสารอ้างความยินยอมของเจ้าของที่ดินในพื้นที่คำขอประทานบัตรเป็นเท็จนั้น จากการตรวจสอบพบว่า เดิมผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นเอกสารสิทธิในการขอประทานบัตรต่อผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามหนังสือยินยอมฉบับลงวันที่ [REDACTED] แต่ต่อมา มีการซื้อขายหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งเจ้าของเอกสารสิทธิไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบว่าเอกสารสิทธิมีการเปลี่ยนมือ เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบจึงได้ทำหนังสือถึงผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้รื้อวัดกันพื้นที่ส่วนที่ทับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวออกจากคำขอประทานบัตรแล้ว

๓.๒.๔ จากข้อ ๓.๒.๒ และ ๓.๒.๓ จึงสรุปได้ว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบคำขอประทานบัตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งดำเนินการโดยผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้ร้องและชุมชนอย่างเพียงพอที่จะนำไปสู่การแสดงความคิดเห็น กรณีจึงรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปยังผู้ถูกร้องที่ ๓ ต่อไป

๓.๓ การประกอบกิจการเหมืองแร่อุตสาหกรรมชนิดหินปูนและหินดินดาน เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๓.๓.๑ ผลกระทบต่อสิทธิในสุขภาพและการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้จากการกำกับดูแลกิจการเหมืองแร่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ถูกร้องที่ ๓ สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๖ นครราชสีมา และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๗ (สระบุรี) ปรากฏว่าไม่พบผลกระทบเกิดขึ้นต่อประชาชน และผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่เมื่อประชาชนในพื้นที่ยังเห็นว่าตนได้รับความเดือดร้อนทั้งในด้านเสียงรบกวน กลิ่นเหม็น ผุ่นละออง ตลอดจนผลกระทบต่อการเลี้ยงโคนม หน่วยงานของรัฐย่อมมีหน้าที่ต้องค้นหาเพื่อให้ทราบถึงแหล่งกำเนิดมลพิษที่แท้จริงที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการคุ้มครองสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน และการลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมในพื้นที่

๒) นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังเห็นพ้องกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรีว่า โดยที่มีประธานบัตรที่ได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองแร่เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตลอดจนผู้ประกอบการรายอื่นในพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี แม้ปัจจุบันจะยังไม่พบผลกระทบต่อสิทธิในสุขภาพและการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ชัดเจน เนื่องจากลักษณะของโรคที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ มักจะใช้ระยะเวลานานกว่าจะปรากฏอาการสำคัญของโรค ทั้งยังต้องอาศัยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อวินิจฉัยว่าเป็นโรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมหรือการประกอบอาชีพหรือไม่ จึงควรต้องมีการวางแผนการป้องกันและติดตามผลกระทบในระยะยาว ได้แก่ การศึกษาศักยภาพในการรองรับมลพิษที่เกิดจากกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมอยู่ระหว่างการดำเนินการ และการศึกษาหรือเก็บข้อมูลตัวอย่างสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ในลักษณะที่เป็นโครงการระยะยาว เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการชดเชยเยียวยาหากเกิดผลกระทบในอนาคต ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความเห็นจากการพิจารณารายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำมีความกระด้างเกือบทุกสถานีตรวจวัด ซึ่งแม้จะไม่มีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับประเมนหรือควบคุมคุณภาพความกระด้างของน้ำ แต่หากพบว่าในพื้นที่ใกล้เคียงกับการทำเหมืองแร่มีความกระด้างสูงกว่าค่าทั่วไปตามธรรมชาติ อาจบ่งชี้ถึงปัญหาของคุณภาพน้ำที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน อย่างไรก็ตาม ในชั้นนี้ยังไม่พบพยานหลักฐานที่แน่ชัดว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ของผู้ถูกร้องที่ ๑

มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓.๒ ผลกระทบต่อสิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

พิจารณาแล้วเห็นว่า พื้นที่ตามคำขอประทานบัตรของผู้ร้องที่ ๑ อยู่ในพื้นที่ป่าตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และอยู่ในเขตกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลางและลุ่มน้ำป่าสัก ชั้นที่ ๑ เอ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ และโดยที่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ฉบับที่ ๒ กำหนดให้พื้นที่ [REDACTED] จังหวัดสระบุรี เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง จึงย่อมจะมีการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าเพื่อทำเหมืองแร่ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่กลุ่มของผู้ร้องได้ขออนุญาตจากกรมป่าไม้เพื่อจัดทำโครงการป่าชุมชนบ้าน [REDACTED] ป่าชุมชน [REDACTED] และป่าชุมชน [REDACTED] เนื่องจากประสงค์จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นแนวกันชนตามธรรมชาติจากพื้นที่การประกอบกิจการเหมืองแร่ และยังติดตั้งกล้องดักถ่ายภาพสัตว์ป่าได้หลายชนิดในพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับฝุ่นละออง สภาพแวดล้อม และผลกระทบจากสิ่งปฏิกูลที่อพยพออกจากพื้นที่ทำเหมืองตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสัตว์ป่าคุ้มครอง ดังนั้น หากมีการอนุญาตประทานบัตรเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้สูญเสียทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ประทานบัตรตามลักษณะของการทำเหมืองแร่หินปูน จนอาจมีความเสี่ยงที่จะกระทบต่อสิทธิของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๘/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๖ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยผู้ร้องที่ ๑ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่วนประเด็นการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการขอประทานบัตรเหมืองแร่เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งดำเนินการโดยผู้ร้องที่ ๓ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นการประกอบกิจการอุตสาหกรรมชนิดหินปูนและหินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของผู้ร้องที่ ๑ ไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/๔.๓ ให้เสนอ...

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๓ และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่คำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] อีกครั้ง โดยต้องเผยแพร่ข้อมูลที่เพียงพอต่อการแสดงความคิดเห็น

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๓.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๗ (สระบุรี) และองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ร่วมกันตรวจสอบเพื่อค้นหาแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบตามข้อร้องเรียนของผู้ร้อง โดยงดเว้นการใช้สถานีตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ให้ประสานภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และให้มีตัวแทนประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมด้วย

๒) ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๗ (สระบุรี) และองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ตรวจสอบและเฝ้าระวังค่าความกระด้างของน้ำตามที่ปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งหากมีความผิดปกติ ให้ตรวจสอบเพื่อหาสาเหตุโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้ประสานภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และให้มีตัวแทนประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมด้วย

๓) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ และองค์การบริหารส่วนตำบล [REDACTED] ดำเนินการตรวจสอบกรณีสายพานลำเลียงแร่ที่อาจรुकล้ำพื้นที่ถนน และตรวจสอบการใช้ถนนสาธารณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้สัญจรร่วมกับประชาชน โดยอาจพิจารณาใช้ระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อช่วยเหลือในการตรวจสอบ

๔) ให้กระทรวงอุตสาหกรรมเร่งรัดการจัดทำขอบเขตของงาน (TOR) และราคากลาง สำหรับการของบประมาณศึกษาศักยภาพในการรองรับมลพิษที่เกิดจากกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยให้รวมพื้นที่อำเภอ [REDACTED] จังหวัดสระบุรี ในขอบเขตการศึกษาด้วย ทั้งนี้ ควรระงับการอนุญาตคำขอประทานบัตรที่ [REDACTED] และคำขอประทานบัตรของรายอื่นเอาไว้ก่อนจนกว่าจะดำเนินการศึกษาเสร็จสิ้น

๕) ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ศึกษา รวบรวม และติดตามข้อมูลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่โดยรอบการประกอบกิจการเหมืองแร่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ประกอบการเหมืองแร่ขนาดใหญ่รายอื่นในลักษณะที่เป็นโครงการระยะยาว เช่น การเก็บข้อมูลสุขภาพรายปีเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ตามความเหมาะสม การเฝ้าระวังและเก็บข้อมูลสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับโรคจากฝุ่นซิลิกา เป็นต้น เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ก่อมลพิษ ตลอดจนการชดเชยเยียวยาหากเกิดผลกระทบในอนาคต

(๒) ศึกษา รวบรวม และติดตามผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ในพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงโคนม กลุ่มเกษตรกรรวมทั่วไปและแบบอินทรีย์ รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อใช้สำหรับเป็นฐานข้อมูลสำหรับการพิจารณาอนุญาตคำขอประทานบัตรในพื้นที่ต่อไป

(๓) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นที่ป่าในพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เพื่อจำแนกส่วนที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสงวนหวงห้ามต่อไป และส่วนที่จะสามารถอนุญาตหรือผ่อนผันให้ใช้พื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่ได้โดยไม่กระทบกับสิทธิของชุมชนในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการศึกษาข้อมูลความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ป่าในพื้นที่โดยรอบการประกอบกิจการเหมืองแร่ เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรในพื้นที่ต่อไป

(๔) ศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิกถอนประทานบัตรบางแปลงหรือบางส่วนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่สงวนไว้เป็นพื้นที่กันชน ซึ่งจะไม่มีการเปิดพื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่ เพื่อให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามข้อ (๑) - (๔) ควรประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน สถาบันการศึกษา และตัวแทนประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมด้วย

(๕) ปรับปรุงแนวทางการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ให้เป็นรายงานฉบับเดียวกันเพื่อที่จะได้ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในภาพรวมทั้งหมด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

